

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: J. Th. Balk, Keverberg 54, Amsterdam-Z.

Opgericht 1 januari 1881

PROF. TENHAEFF

OP 18 JANUARI werd prof. dr. W. H. C. Tenhaeff, bijzonder hoogleraar in de parapsychologie aan de Rijksuniversiteit te Utrecht, zeventig jaar. Dit feit heeft aanleiding gegeven tot heel wat artikelen en vraaggesprekken in de pers. Prof. Tenhaeff, „de meest omstreden hoogleraar van Nederland”, zoals de Volkskrant hem noemde, toen hij enkele maanden na zijn promotie op het proefschrift „Paragnosie und Einfühlen” (1933) als privaattoelicht met zijn colleges begon, volle zalen. „Zijn publiek slonk voortdurend. De colleges van prof. Tenhaeff worden nu bijgewoond door tien tot vijftien studenten” (De Volkskrant).

DE NAAM VAN prof. Tenhaeff is in de kolommen van dit maandblad vele malen genoemd. Ook in verband met het optreden van Croiset. „Voor Gerard Croiset heeft prof. Tenhaeff grote bewondering. Deze man heeft zich aan de eisen van de wetenschappelijke methodiek geheel aangepast vindt de hoogleraar en hij heeft veel wetenschappelijk bruikbaar materiaal geleverd,” kon men in het Nieuw Utrechts Dagblad lezen.

DEGENEN ONDER ONZE LEZERS, die menen, dat de kranten die interviews met prof. Tenhaeff publiceerd daarom volledig achter diens opvattingen staan, kunnen wij geruststellen. Van de lezer wordt kritisch inzicht verwacht — haar eigen mening geeft de krant in haar hoofdartikelen. Ons Maandblad stelt zich tot taak het kritisch inzicht in deze materie te verscherpen. Hieronder zal de voorzitter van de Vereniging tegen de Kwakzalverij zijn bedenkingen tegen de opvattingen van de Utrechtse hoogleraar uiteenzetten.

DAT HET met het kritisch inzicht van de Nederlandse krantenlezer waarlijk nog niet zo slecht is gesteld bewees de rubriek van ingezonden stukken in de bladen van het z.g. Rotterdammerkwartel. „Ik ben teleurgesteld dat u zoveel aandacht hebt geschonken aan de parapsycholoog prof. Tenhaeff”, aldus een inzender, „maar dit onderwerp niet tevens vanuit het christelijke geloof hebt benaderd. Zou hierbij niet een waarschuwing tegen occultisme, magnetisme e.d. hebben gepast, gezien de geestelijke achtergrond van uw blad?”

HIERONDER LATEN WIJ het artikel van de voorzitter van onze vereniging volgen. De citaten zijn ontleend aan het Haarlems Dagblad.

De huisarts

ALS STEEDS hanteerde prof. Tenhaeff ook nu weer het wapen van

de halve waarheden, die hier en daar grenzen aan feitelijke onjuistheden.

„De huisarts heeft ingeboet aan vaderlijk en magisch prestige. De

arts van 1964 is niet meer de patriarchale figuur waartegen de goëgemeente met veel ontzag opkijkt. Hij heeft het aureool van alles-kunnende en alles-wetende magiër verloren. Hij heeft zo veel gestudeerd, dat hij gaat twijfelen omdat hij uit verschillende boeken verschillende diagnoses kan afleiden.”

De arts moge dan als patriarchale figuur in de ogen van de „goëgemeente” (en goedgelovige zielen) hebben afgedaan, dat wil niet zeggen dat hij aan prestige heeft ingeboet. Integendeel door veel gedegener kennis en technisch kunnen heeft hij gezag gewonnen. Maar dat vergeet de hoogleraar gemakshalve te vermelden. En in dit laatste schuilt nu juist de halve waarheid.

Diagnoses

Dat de arts zoveel heeft gestudeerd wordt welwillend toegegeven. Het addertje schuilt echter in de toevoeging, dat hij gaat twijfelen, omdat hij uit verschillende boeken verschillende diagnoses kan afleiden.

Gedegen wetenschappelijke medische boekwerken geven geen uiteenlopende diagnoses; hoogstens kan in een enkel geval sprake zijn van een gering verschil van nuance in de waardering van enkele symptomen. Als bij de arts twijfel aan zijn diagnose opkomt spruit dit voort uit het feit, dat niet alle gecon-

vervolg op pag 2

WIL DE WERELD BEDROGEN WORDEN?

VERZUIM NIET de middag van zaterdag 25 april a.s. vrij te houden voor de jaarvergadering van de Vereniging tegen de Kwakzalverij. Dan houdt namelijk de heer J. W. Gosker, inspecteur van politie te Arnhem een lezing over „Parapsychologie in de praktijk”.

Als een „paragnost” zal hij door middel van een aantal experimenten

de aanwezigen pogen te overtuigen van zijn bijzondere begaafdheden — indien deze althans bestaan... De leden van onze vereniging past nu, zoals in het verleden, een objectief standpunt.

Thans echter kunnen zij boeiende experimenten verwachten die hen er van zullen overtuigen hoe bovennatuurlijke gaven kunnen worden gesuggereerd, daar waar uitsluitend sprake is van uitgekookte slimmigheidjes... Hoe uitgekookt — dat

belooft de heer Gosker ook uit de doeken te doen.

Wij verwachten dan ook vele leden (met introducée's) op:

ZATERDAG 25 APRIL

in het American Hotel, Leidseplein te Amsterdam

bij de lezing van de heer Gosker over „parapsychologie in de praktijk”.

HET BESTUUR

"De meest omstreden hoogleraar van Nederland"

Bij de zeventigste verjaardag van prof. Tenhaeff kan men zich de vraag stellen: Wat heeft deze carrière opgeleverd? O, stellig — de onderzoekingen van prof. Tenhaeff op het gebied van de parapsychologie zijn interessant genoeg geweest, zij hebben stellig stof tot spreken en schrijven gegeven (zoals ook zijn zeventigste verjaardag overduidelijk aantoonde!) maar wat weten wij nu méér van dat alles dan toen prof. Tenhaeff als privaat-docent voor overvolle collegezalen begon?

Vroeger heeft prof. Tenhaeff samen- gewerkt met een arts. Hij heeft deze samenwerking moeten laten varen. Dit heeft hem er niet van weerhouden als voorvechter van paranormale gene-

zers naar buiten te treden. Neen, niet van allen die zich daarvoor uitgeven. Prof. Tenhaeff schroomt niet scherpe woorden te gebruiken tegen „pseudo's" maar indirect versterkt hij daardoor de autoriteit van degenen, die zijn fiat wegdragen.

Zijn fiat... Maar waarop berust dat dan wel? Prof. Tenhaeffs bijzondere leerstoel valt onder de faculteit van letteren en wijsbegeerte — niet onder die van geneeskunde. Zijn de paranormale vermogens die het voorwerp zijn geweest van het onderzoek van prof. Tenhaeff niet meer dan hersenschimmen? Of moet men het Hamlet nazeggen „There are more things in heaven and earth, Horatio, than is dreamt of

in your philosophy?" De bewijzen voor die dingen zijn wel heel dunnetjes geweest — met wetenschappelijke zekerheid is nog nooit het bestaan van deze fenomenen aangetoond. Onderzoek door de organisatie TNO heeft prof. Tenhaeff nooit willen aanvaarden.

Een halve eeuw na de oprichting van de Society for Psychical Research in Engeland kon een vooraanstaand bestuurslid van dit eerbiedwaardige genootschap opmerken, dat de betwiste fenomenen al die jaren door even betwist waren gebleven. Met één uitzondering: de hypnose had men onderzocht tot het punt bereikt was waarop men haar in handen kon stellen van de specialisten op het gebied van de medische psychologie.

Maar wat prof. Tenhaeff ook heeft gevonden — en het is, dunkt ons, zeer weinig — hij heeft er nooit toe kunnen komen datgene wat voor de geneeskunde van belang zou kunnen zijn over te dragen aan ter zake kundigen. Hij heeft nooit de gedachte gehad: zodra deze bijzondere eigenschappen — verondersteld, dat zij aanwezig zijn! — ten dienste kunnen worden gesteld van de zieke mens dien ik, niet-medicus, terug te treden. Integendeel hij heeft een klein aantal lieden, die hij tot de paranormaal begaafden rekent (over de bewijzen of dit ook werkelijk het geval is zullen we het dan nog maar niet hebben!) als genezers de hand boven het hoofd gehouden en gesteund met het prestige dat in Nederland iemand ten deel valt, die de status van hoogleraar heeft.

Dit nu achten wij onaanvaardbaar, want wij achten het gevaarlijk. En wij blijven herhalen: schoenmaker houd je bij je leest. Wij ontzeggen niemand het recht om bepaalde paranormale fenomenen te onderzoeken. Al rechtvaardigen de resultaten van drie decennia, zou men zo zeggen, nauwelijks meer een bijzondere leerstoel en zou een privaat-docentschap wel ongeveer in overeenstemming zijn met wat men er in de toekomst van mag verwachten. Maar waar de geneeskunde in het geding komt mag niet worden toegestaan dat een buitenstaander brevetten van wondergeneeskunst gaat uitdelen.

Prof. Tenhaeff

vervolg van pag 1

stateerde symptomen kloppen met hetgeen de boeken hieromtrent mededelen. In dit geval zal de arts niet aarzelen zijn moeilijkheden voor te leggen en te bespreken met een terzake meer deskundig collega. Ook dit belangrijke feit verzuimt de hoogleraar te vermelden, vermoedelijk omdat dit niet strookt met de tendens van zijn uiteenzetting.

„De arts is de man met overvolle wachtkamers, die veelal slechts enkele minuten voor een patiënt en helemaal geen tijd meer beschikbaar heeft voor het bijhouden van zijn vakliteratuur, hetgeen ook weer leidt tot een vermindering van zijn zelfvertrouwen.”

Het eerste moge tot op zekere hoogte waar zijn, bepaald onjuist is boudweg — en zonder enige bewijsgrond — de arts een vermindering van zelfvertrouwen aan te wijzen.

Dan staat — althans volgens de hoogleraar — de „genezer" er veel beter voor:

„De patiënt wil in de eerste plaats tegenover zich zien een zelfverzekerde „medicijnman", een magiër aan wiens wil en kennis hij zich bij voorbaat onderwerpt.”

Bij deze handopleggers echter spreekt professor Tenhaeff niet over de grote toeloop, die de onbevoegde er toe brengt een menigte klanten om zich heen te verzamelen en ze massaal met strijkages na aan het lijf te komen.

„Baat het niet, het schaadt ook niet," onderschrijft de hoogleraar, hoewel hij

uit talloze publicaties beter zou moeten weten. Hij distancieert zich weliswaar nadrukkelijk van de praktijken van deze genezers, althans met het woord, maar metterdaad houdt hij ze nog altijd de hand boven het hoofd. Tegen de praktijken van zijn grote beschermeling G. Croiset, mede door zijn toedoen tot magiër no. 1 verheven, heeft prof. Tenhaeff nog nimmer protest aangetekend, noch heeft hij zich genoopt gevoeld zich van hem te distancieren.

„De oplossing van dit probleem (dat der paranormale strijkers, De G.) krijgt men niet door, zoals de vereniging tot bestrijding der kwakzalverij doet te schelden in blaadjes en circulaires. Het zijn boude beweringen, waaraan geen onderzoek ten grondslag ligt.”

We zullen maar voorbijgaan aan de feiten, dat prof. Tenhaeff de naam van onze vereniging niet blijkt te kennen en niet weet, dat onze vereniging nooit circulaires heeft uitgegeven. Maar gepeperde critiek is nog iets heel anders dan schelden. De „boude beweringen" in het Maandblad tegen de Kwakzalverij worden steeds — dit in tegenstelling tot de gewoonte van prof. Tenhaeff — gestaafd met bewijzen. Aan al die beweringen ligt bovendien een onderzoek ten grondslag. En vaak een wetenschappelijk meer gefundeerd onderzoek dan waarop de thans zeventigjarige hoogleraar zelf bij zijn nasporingen kan bogen.

A. P. N. DE GROOT

REDACTIE:

Medisch redacteur:

dr. J. H. Ligterink, arts en apotheker, Amsterdam

Pharm. redacteur:

J. E. Buijter, apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid te Zwolle

Wie een Augiasstal zoekt, kijke de goede kant op!

TE UTRECHT is opgericht de Nederlandse Federatie voor Biologische Gezondheidszorg, met als doel de bevordering van de lichamelijke en geestelijke gezondheid op biologische grondslag. Tot de initiatiefnemers behoort de NWP, de Ned. Werkgroep van Paranormale Genezers. Voorzitter en secretaris van de nieuwe federatie zijn de heren J. Vinkenburg te Bilthoven en ds. W. H. Klumper te Utrecht. De federatie beoogt onder meer wettelijke identificatie van alle verpakte levensmiddelen. Melding van de oprichting werd o.a. gemaakt door het Nieuwe Kamper Dagblad, de N.R.C. en het Nieuw Utrechts Dagblad. Het bovenstaande verdient naar onze mening commentaar en kritiek.

I

DE GEZONDHEIDSZORG in Nederland kan alle Westerse landen ten voorbeeld strekken. Wij hebben de laagste zuigelingensterfte en de langste gemiddelde levensduur. Het bereiken van deze en andere verblijdende resultaten was en is het werk van dienaren van de medische en farmaceutische wetenschap. Kwakzalvers hadden en hebben niet het geringste aandeel in de verbetering van onze volksgezondheid.

II

DAT HET JUUST een soort vereniging als de NWP moet zijn, die

tot de oprichters van de Federatie behoort, verkleint a priori het gezag dat eventueel van de Federatie zou kunnen uitgaan. De hoogst verwerpelijke praktijken van NWP-leden zijn in zo talrijke processen aan het licht getreden, dat men zich moeilijk kan voorstellen hoe serieuze organisaties zich tot samenwerking met de NWP kunnen laten verleiden.

III

HET LIGT in de lijn der logica, dat een organisatie ter bevordering van onze gezondheid wordt geleid door medici. Het ligt helaas in de lijn der NWP, dat zo'n organisatie wordt geleid door mensen die over net zoveel medische bekwaamheid beschikken als een scheepsbouwer of klarinettist. De Nederlandse Federatie voor Biologische Gezondheidszorg wordt geleid door een pedagogisch adviseur en een predikant — stellig nuttige beroepen op hun respectieve arbeidsterreinen, maar leidend tot gewichtigdoenerij en klets-kouserij zodra zij zich op medisch gebied begeven.

IV

WETTELIJKE IDENTIFICATIE van alle verpakte levensmiddelen is een der doelstellingen van de Federatie. Zouden de Hoofdinspecteur Levensmiddelen- en Warenkeuring, de Keuringsraad, Warenwet, artsen en apothekers,

Consumentenbond en vele andere reeds werkzame instanties en personen dat doel — voor zover nog niet bereikt — niet veel deskundiger kunnen verwezenlijken? Het lijkt ons aanzienlijk nuttiger, dat de Federatie zich gaat beijveren voor de „wettelijke identificatie” van alle rommel die NWP-ers en andere kwakzalvers hun klanten aansmeren. En die valt helaas niet onder de Warenwet, laat staan de overige farmaceutische wetgeving.

Wie een Augiasstal zoekt, moet niet de verkeerde kant uit kijken.

ADEMLOOS

IN DE RADIORUBRIEK „Kiosk” van de VPRO bespreekt de heer J. Folkertsma artikelen uit zo juist verschenen weekbladen en tijdschriften. Op 13 december 1963 heeft de heer Folkertsma aandacht geschonken aan het Maandblad tegen de Kwakzalverij. Hij zei het volgende:

Er verschijnt zo eens in de maand een blaadje dat u meestal niet in de kiosken vindt. Het is het Maandblad tegen de Kwakzalverij en ik lees het altijd ademloos uit. Niet om als gewaarschuwd man voor twee te kunnen tellen, maar om elke keer weer verbaasd te staan over de manier, waarop de Nederlanders zich bij de neus laten nemen. Of zou het toch waar zijn, wat de Amerikaanse circusvorst Barnum eens heeft uitgeroepen: Iedere minuut wordt er een stomme-ling geboren?

Er wordt een verhaal in verteld — in het blaadje dus — over twee specialisten, de ene een schoenen-specialist, de ander een voetspecialist.

Ze verkochten schoenen aan een vrouw in Alphen aan de Rijn, die moeilijke voeten had.

De schoenen hadden maar één specialiteit en dat was hun hoge prijs. Voor het overige waren het gewone herenschoenen, die 24 gulden hadden gekost maar bij de goedgegelovige Alphense het lieve sommetje van f 95,— opbrachten.

Deze laatste wat weemoedige weken van het jaar schijnen zeer geschikt te zijn om oplichters en kwakzalvers aan een boterham te helpen.

Belt u even de politie, als er een aan de deur komt?...

ARTS EN MAGIE

HET GERINGE CONTACT tussen arts en patiënt dwingt vele zieken tot een vlucht naar de magische geneeskunst, die zich juist geheel op de individu concentreert, zo concludeert een interessant rapport over de huidige stand van zaken in onze volksgezondheid, dat is uitgegeven door de prof. B. M. Teldersstichting, het wetenschappelijk bureau van de V.V.D.

Het rapport meent dat het ziekenfondswezen heeft gefaald, zo lezen we in een bespreking van het rapport in De Telegraaf. De patiënt krijgt als gevolg van de medische overbelasting niet meer de nodige aandacht. Van persoonlijk contact tussen arts en patiënt kan geen sprake meer zijn. Medische vergissingen zijn onvermijdelijk geworden, zo vreest het rapport.

HET RAPPORT van de Teldersstichting herinnert eraan, dat een overheidscommissie heeft vastgesteld dat dertig procent van het totale ziekteverzuim aan nerveuze verschijnselen moet worden toegeschreven. Voorts is uitgemaakt dat nog eens dertig pro-

cent van hen die de huisarts bezoeken, in het geheel geen organische afwijkingen vertonen en dat voor nog een even groot aantal behalve organische nog psychische oorzaken van de klachten zijn aan te wijzen.

AL DEZE PATIËNTEN stranden bij hun verlangen naar persoonlijk contact op tijdgebrek bij de arts. Zij zoeken als uitweg: de magische geneeskunst, die zich juist geheel op de individu concentreert. De Teldersstichting zegt: „Het zou interessant zijn te weten in hoeverre de vlucht in magische geneeswijzen, zoals gebedsheling en magnetisme, de laatste jaren is toegenomen.”

GECONCLUDEERD wordt dat men in ons land naar het onmogelijke streeft door de miljoenen verplicht verzekerden zowel een uiterst goede als een goedkope medische behandeling te bieden. Voor het doen van een verantwoord keuze zal men rekening moeten houden met de werkelijke behoeften van de patiënt en met de financiële draagkracht van de gemeenschap.

Astrologie en Helderziendheid

DOOR EEN ONACHTZAAMHEID van de redactie sloop in het tijdschrift „De Vrijdenker” een prijzend artikel over astrologie binnen. Lezers namen er aanstoot aan, de betrokken redacteur bood zijn excuses aan en nam de gelegenheid te baat zijn standpunt ten aanzien van de onzinnige sterrewichelarij te formuleren.

Gemakzuchtig als ik ditmaal ben, aldus de redacteur, conformeer ik mij aan Jean Rostand, de Franse bioloog en popularisator. Ik neem namelijk over, wat hij over astrologie zegt in het werkje „Het avontuur van het leven” dat als Meulenhoff-pocket in 1959 in Nederlandse vertaling verscheen. Hij spreekt daar zijn oordeel uit over het occultisme en de parapsychologie in het algemeen en komt daarbij ook op de astrologie. Op blz. 149 van genoemd boekje heet het dan:

„Wat de astrologie betreft, die is niets anders dan een restant van oude dwalingen en vooroordelen, een dochter van de mythologie en van primitief polytheïsme. Als zodanig draagt zij het stempel van het verre verleden, waarin zij geboren werd, toen men onze aardbol nog als het centrum van het heelal beschouwde. Al haar beweringen zijn uit de lucht gegrepen, uit dogmatische uitspraken voortgekomen en zonder enige steun van nauwkeurige waarnemingen. In de historie der wetenschap heeft de astrologie een belangrijke rol gespeeld omdat zij de moeder van de astronomie is, maar in onze tijd heeft ze geen enkel bestaansrecht meer.”

EEN ANDERE GETUIGENIS tegen de astrologie wordt ons geleverd door prof. M. Minnaert in zijn in 1946 bij Servire verschenen boekje „De sterrenkunde en de mensheid”, waarin op blz. 110 een kritiek der astrologie wordt gegeven. Na enkele voorbeelden van de onwetenschappelijke werkwijze der astrologen en de op zijn zachtst uitgedrukt, zéér dubieuze resultaten ervan te hebben vermeld, concludeert hij als volgt:

EN NU EENS MET ZEEWATER!

EEN FLESJE VAN bijna een kwart liter kost f 1,80. Verdund zeewater, waaraan wat koolzuur is toegevoegd, en op het etiketje: Noordzee Mineralen. Een verslaggever van De Tijd — De Maasbode heeft het produkt dat door de hotelier A. Götz in de handel wordt gebracht eens geproefd. Eerst toen hij voorzichtig wat nipte, leek het of hij zilte tranen proefde. „De volle teugen daarna zijn duidelijk koel, helder zeewater”.

Het is opgepompt uit de Noordzee bij Terschelling, ter hoogte van paal 8 en de heer Götz, tegenwoordig directeur van de Stadsherberg te Kampen, wil er in het bijzonder de Duitse gasten van de Noordzeebadplaatsen gelukkig mee maken. De Duitsers zijn nu eenmaal gevoelig voor de magie van het zeewater, maar de heer Götz zelf ontkurkt nooit een flesje voor eigen gebruik. „Och nee, ik houd helemaal niet van dat soort drankjes,” bekende hij openhartig.

De heer Götz toonde zich overigens ook nogal voorzichtig: men kan het

drankje heel onschuldig genieten door het te mengen met bijvoorbeeld tomaatensoep, „dat als natuurprodukt iets hartigs nodig heeft” of het bezigen om er pakjes-soep mee af te maken. Hij heeft een tandarts voor zijn produkt gewonnen, die meent dat het een probaat middel is tegen tandbederf.

Bedenklijker wordt het wanneer er gesproken wordt over „misschien heilzaam tegen schildklieraandoeningen, tegen darmstoornissen, wie-weet zelfs wel tegen bepaalde rheumatische verschijnselen”. Medici hebben de heer Götz, die zijn flesjes overigens goedgekeurd kreeg door de keuringsdienst voor waren, er nog geen uitsluitel over kunnen geven. Wel heeft hij zelf „Grundlage des Meeresheilkunde” van prof. dr. Haeberlin eens doorgenomen.

Zullen we het nog eens beleven, dat de kellner in de Noordzeebadplaats de gast een flesje Noordzee Mineralen brengt, nadat hem de aard van de aandoening is toegefluiserd?

„Aan de enkele hier aangehaalde voorbeelden ziet men heel goed, hoe de astrologie in hoofdzaak aan haar regels komt: **niet uit de ervaring, maar uit oppervlakkige en naïeve analogieën, die zonder meer als grondwaarheden worden aanvaard.** Enkele „treffende overeenstemmingen” worden dan gemakkelijk gevonden! Zo komen we dan tot de kritiek van het grondbeginsel waarmee de astrologen menen hun zaak te kunnen rechtvaardigen: **alles is met alles verbonden.** Inderdaad. Maar daaruit volgt niet: „elk willekeurig ding is door willekeurig elk ander ding bepaald.”

Het is stellig waar, dat elke planeet aantrekkingskracht op ons uitoefent en ons licht toestraalt; maar deze invloeden zijn miljarden malen zwakker dan de moleculaire krachten die in de kiemcellen werken op het ogenblik der bevruchting. Daarom worden aanleg en karakter bepaald door de biologische wetten der erfelijkheid.”

Mr. G. C. M. van Nijnatten

Om persoonlijke redenen heeft mr. G. C. M. van Nijnatten te Voorburg, referendaris bij het Ministerie van Justitie, er toe moeten besluiten zijn werkzaamheden als lid van het bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij neer te leggen. Tijdens de op 8 februari te Amsterdam gehouden bestuursvergadering heeft de voorzitter, de heer A. P. N. de Groot, zijn waardering uitgesproken over de wijze waarop de heer Van Nijnatten gedurende een reeks van jaren de vereniging met zijn adviezen van dienst is geweest. Mr. Van Nijnatten zal trouwens in de toekomst nog werkzaamheden voor de vereniging blijven verrichten. Het bestuur is daar zeer erkentelijk voor.

WIJ BEGROETEN als nieuwe leden van de vereniging mej. zr. M. Storbek, directrice Huize Margriet te Haarlem en de heer J. F. Heimel, farmaceutisch student te Utrecht.

Bestuur van de Vereniging tegen Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, Arts te Hilversum, Voorzitter; E. Mijnaerends, Tandarts te Amsterdam, Vicevoorzitter; H. Dijkstra, Bongart 6, Buitenveldert, Amsterdam-Z., Secretaris; L. Brest te Amsterdam, Penningmeester; Mr. J. E. Goudsmit, Kantonrechter te Haarlem; Dr. H. H. Scholten, Dierenarts, Veterinair Inspecteur van de Volksgezondheid te Haarlem; Mr. J. D. van den Berg, Rechter te Arnhem; Dr. J. H. Ligterink, Arts en Apotheker te Amsterdam; J. E. Buijter, Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid te Zwolle, J. Noord te Amsterdam en M. Paulissen te Voorburg.

Lidmaatschap van de Vereniging incl. Maandblad min. f 7,50, voor studenten, verpleegsters, arts-, tandarts- en apothekers-assistenten en kraamverzorgsters f 2,50. Adres voor het opgeven van leden en abonné's: H. Dijkstra, Bongart 6, Buitenveldert, Amsterdam-Z. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, A'dam-Z. Postgiro van de Ver. 32237 te Amsterdam - Gem. Giro K 1672.

DRUKKERIJ SYSTEMA N.V.
Amsterdam

Abonnement per jaar franco per post bij vooruitbetaling f 7,50, voor studenten, verpleegsters, arts- tandarts- en apothekers-assistenten en kraamverzorgsters f 2,50

Administratie Maandblad:

H. Dijkstra, Bongart 6, Buitenveldert, Amsterdam-Z., Tel. (020) 42.07.58.